

LATVIEŠU KOMPONISTES: DZIMUMA IDENTITĀTE UN TĀS IZPĒTES PERSPEKTĪVAS

Ilze Šarkovska-Liepiņa

Jau kopš 20. gadsimta sākuma latviešu sievietes tēls pakāpeniski ieņem arvien lielāku vietu profesionālās mūzikas jomā; mūsdienās tas kļuvis par neatņemamu, ļoti nozīmīgu mūzikas kultūras sastāvdaļu (sieviešu vidū ir komponistes, atskaņotājmākslinieces, skolotājas un profesores, mūzikas menedžeres, muzikoloģes u. c.).

Marijas Gubenēs (1872–1947), Paulas Līcītes (1889–1966), Lūcijas Garūtas (1902–1977), Laumas Reinholdes (1906–1986), Maijas Einfeldes (1939), Selgas Mencēs (1953), Daces Aperānes (1953), Ilonas Breģes (1957), Indras Rišes (1961), Ligitas Sneibes (1962), Anitras Tumševicas (1971), Gundegas Šmites (1977), Rutas Paideres (1977), Santas Ratnieces (1977) u. c. komponistu sieviešu mūziku var pētīt, izmantojot vēsturiskās vai sistemātiskās muzikoloģijas metodes. Taču nepieciešama arī starpdisciplināra pieeja, lai aptvertu dzimuma, seksualitātes un feminisma diskursu, kā arī socioloģijas un sociālās vēstures motīvus, kas var ienest gluži jaunas, negaidītas vēsmas latviešu skaņumākslas un mūzikas vēstures kanonu kontekstā.

Šajā rakstā Latvijas komponistu sieviešu identitāte aplūkota kā nacionālās kultūras identitātes aspekts. Analizēti sociālie un politiskie apstākļi, feminisma loma latviešu literatūrā un kultūrā, kā arī jautājumi, kas saistīti ar sievietes pašizziņu, pašizpratni un paškritiku.

239

IDENTITĀTES ZĪMES 21. GADSIMTA SĀKUMA LIETUVAS MŪZIKĀ

Judīte Žukiene

Lietuvā, tāpat kā citās Baltijas reģiona valstīs, nacionālās mūzikas identitātes jautājums ir sevišķi būtisks. Tomēr, kad sākam analizēt identitātes problēmas mūsdienu Lietuvas mūzikā, atklājas to starpdisciplinārais raksturs. Vārds *identitāte* pats par sevi kļūst par vienu no identitātes zīmēm 21. gadsimtā, jo īpaši svarīgs šis temats ir pēdējā laikā (dažādās zinātnes nozarēs, bet sevišķi humanitārajās un sociālajās zinātnēs), globalizācijas fenomena kontekstā. Mēģinot definēt identitātes izpētes jomu mūzikā, atklājas dažādi aspekti – kultūras, sociālie, ētiskie, lokālie, garīgie u. c. Kādā veidā tie parādās lietuviešu mūzikā beidzamajās dekādēs? Vai lietuviešu mūzikas identitāte pastāv? Vai tā ir mainīga? Visi šie jautājumi aplūkoti, analizējot lietuviešu mūzikas situāciju 21. gadsimta sākumā; kā piemēri minēti raksturīgākie skaņdarbi.